

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN MESUT DOĞAN'IN

7/29823 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının uyuşturucu ile mücadeledeki rolü, yalnızca üretim ve sanayi güvenliğiyle sınırlı olmayıp aynı zamanda teknolojik altyapının güvenlik alanlarında kullanılması bakımından da kritik öneme sahiptir. Özellikle yapay zeka destekli izleme sistemleri, veri analiz araçları, sınır güvenliğinde kullanılan sensör teknolojileri ve dijital mecralardaki yasa dışı uyuşturucu satışlarının engellenmesine yönelik yazılım çözümleri, Bakanlığın destekleyebileceği stratejik uygulamalar arasında yer almaktadır.

Ayrıca organize sanayi bölgelerinde (OSB), endüstriyel tesislerde veya Ar-Ge merkezlerinde uyuşturucu üretimi amacıyla tesislerin kötüye kullanımı, sanayi politikaları içinde de denetlenmesi gereken bir alandır. Bu çerçevede Bakanlığın hem önleyici hem de izleyici mekanizmaları hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda;

Soru 1- 2020-2025 yılları arasında, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının desteklediği veya yürüttüğü Ar-Ge projeleri içerisinde, emniyet güçleri ya da diğer kamu kurumları ile iş birliği içinde geliştirilen uyuşturucu ile mücadeleye yönelik yapay zeka, görüntü işleme, sensör teknolojisi veya veri madenciliği temelli projeler bulunmakta mıdır? Varsa bu projelerin sayısı, içeriği ve hangi kurumlarla iş birliği içinde yürütüldüğü nedir?

Soru 2- Dark web, sosyal medya ve mesajlaşma uygulamaları üzerinden gerçekleştirilen dijital uyuşturucu ticaretinin tespiti ve önlenmesine yönelik olarak, Bakanlığınız tarafından desteklenen ulusal yazılım çözümleri, algoritmalar veya analiz sistemleri var mıdır? Bu çözümlerin BTK, Emniyet Genel Müdürlüğü veya Adalet Bakanlığı ile entegrasyonu sağlanmakta mıdır?

Soru 3- Uyuşturucu üretiminde kullanılabilecek kimyasal hammaddelerin organize sanayi bölgeleri, kimya endüstrisi tesisleri veya teknoloji geliştirme bölgelerinde yasa dışı kullanımını önlemeye yönelik Bakanlığınızın yürüttüğü denetim, kayıt ve izleme mekanizmaları nelerdir? 2020-2025 yılları arasında bu kapsamda yapılan tespit veya müdahale sayısı nedir?

Soru 4- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, KOSGEB destekli firmalar ve TÜBİTAK projeleri içinde, uyuşturucu ile mücadele veya kaçakçılık istihbaratına yönelik özel sektör-kamu iş birlikli çalışmalar yapılmakta mıdır? Bu tür projelere yönelik özel bir teşvik veya önceliklendirme programı var mıdır?

Soru 5- Bakanlığınız, sanayi kuruluşlarında çalışan personelin bağımlılıkla mücadele kapsamında eğitilmesine veya periyodik denetimlere tabi tutulmasına ilişkin bir program veya rehber hazırlamış mıdır? Organize sanayi bölgelerinde uyuşturucu temini, kullanımı veya üretimine dair idari ya da adli işlem yapılan tesis sayısı kaçtır?

Soru 6- 2025 yılı itibarıyla Bakanlığınızın uyuşturucu ile mücadelede teknoloji tabanlı önleme stratejilerini kapsayan beş yıllık bir yol haritası veya sektörel strateji belgesi bulunmakta mıdır? Varsa kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?

CEVAPLAR

Bakanlığımızca uyuşturucu sorunu ile mücadele kapsamında kendi görev, yetki ve sorumluluklarımız dahilinde gerekli çalışmalar yapılmakta, diğer kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör ve STK'lar ile iş birlikleri ve ortak projeler gerçekleştirilmektedir.

Bu çerçevede; ülkemizde halihazırda uyuşturucu ile mücadelede kullanılan bazı teknolojik sistemler, ilgili kamu kurumlarının ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda tarafımızca geliştirilmektedir. Nitekim "Gümrük Tarama Ağı Projesi" ile "Büyük Veri Analiz Projesi" gibi teknolojik altyapılar ve sistemler; ilgili kuruluşlarımızdan TÜBİTAK'ın Bilişim ve Bilgi Güvenliği İleri Teknolojiler Araştırma Merkezi (BİLGEM) tarafından hayata geçirilmiştir.

Bu projelerden Gümrük Tarama Ağı Projesi; Ticaret Bakanlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü iş birliğiyle yürütülmüş olup bu vasıtayla sınır kapılarında ve gümrük sahalarında yer alan X-ray tarama cihazlarından elde edilen görüntüler yazılım aracılığı ile analiz edilip görüntüler üzerindeki şüpheli tespitlerin merkezi sistem üzerinden değerlendirilebilmesi için gerekli altyapı sunulmaktadır. Proje kapsamında geliştirilen yazılımlar, şüpheli madde tespitinde güvenlik birimlerimize önemli destek sağlamaktadır.

Ticaret Bakanlığı ile ortaklaşa yürütülen bir diğer önemli çalışma olan Büyük Veri Analiz Projesi kapsamında ise, gümrük beyanname verileri bulut ve büyük veri teknolojisi ile bir araya getirilip milyonlarca veri analiz edilerek, uyuşturucu kaçakçılığı gibi yasa dışı faaliyetlere ilişkin riskli durumların tespit edilmesine yönelik yazılım altyapısı ve yapay zekâ (YZ) destekli kullanım senaryoları geliştirilmektedir.

Belirtilen projelerin yanı sıra, "dijital platformlarda" uyuşturucu ticaretinin önlenmesi çalışmaları çerçevesinde yerli yazılım geliştirme ekosisteminin desteklenmesi ve siber güvenlik ile YZ alanlarında Ar-Ge çalışmaları için TÜBİTAK tarafından çeşitli teşvik ve destek programları da yürütülmektedir.

Ayrıca, Jandarma Kriminal Laboratuvarı'nda uyuşturucu maddelerin analizinde kullanılmak üzere TÜBİTAK tarafından kalibrasyon standartları hazırlanmakta ve ilgili standartların sertifikasyon çalışmalarında kullanılmak üzere ölçüm hizmeti verilmektedir.

Yukarıda kısaca belirtilen proje ve çalışmalara ilaveten, ilaç ve kimya sektöründe faaliyet gösteren bazı Ar-Ge merkezlerinde uyuşturucu ile mücadeleye yönelik olarak geliştirilmiş projeler de mevcuttur. Bahse konu projeler arasında; "Uyuşturucu Bağımlılığına Karşı Yavaş Salımlı İmplant İlaç Geliştirilmesi", "Uyuşturucu ve Suistimal Edilen İlaçların Kuru Kan Kartından (DBS) Eş-Zamanlı Kantitatif Ölçümü için LC-MS/MS Metodunun Geliştirilmesi", "Uyuşturucu/Sentetik Uyuşturucu ve Suistimal Edilen İlaçların Tam Kan ve İdrar Matrislerinde Eş-Zamanlı Kantitatif Ölçümü için LC-MS/MS Metodunun Geliştirilmesi" projeleri sayılabilir.

Son olarak; kimyasal hammaddelerin yasa dışı kullanımının önlenmesi, bağımlılıkla mücadele ve bu alandaki yol haritasına yönelik çalışmalar, ilgili kurum ve kuruluşların yetki ve sorumluluğunda sürdürülmektedir.